زهرایی-رئیس امور شرکت های دانش بنیان با اشاره به این که مجوز شرکت های دانش بنیان مادام العمر نیست، گفت: ارزیابی مجدد ۲۰۰ شرکت دانش بنیان شروع شده است. بر اساس قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان، مدت مجوز شرکت های دانش بنیان دو سال است و شرکت ها پس از طی این مدت باید مجدد در فرایند ارزیابی قرار گیرند. همچنین از مجموع شرکت های ارزیابی شده تاکنون دو هزار و ۸۴۱ شرکت تایید نشده اند.

ورود ۲۰۰ شرکت دانش بنیان به فرایند ارزیابی مجدد

پژوهش همچنان قربانی بی توجهی ها

افزایش بودجه پژوهشی کشور همچنان یک وعده واهی!

زهرا حاجیان
hajian@khorasannews.com

دی ماه سال گذشته ، هنگامی که معاون علمی رئیس جمهور وعده افزایش ۱۰۰ درصدی بودجه پژوهش را در لایحه بودجه سال ۹۵ مطرح و اعلام کرد که برای نخستین بار سهم بودجه پژوهش از تولید ناخالص داخلی «GDP» به یک درصد خواهد رسید، این خبر، کور سوی امید را در نگاه ناامیدانه دست اندرکاران حوزه پژوهش وفناوری زنده کرد و بسیاری به این امید بودند که با تحقق این وعده و افزایش سهم هفت هزار میلیارد تومانی بودجه پژوهشی کشور، گذر از مرز نیم درصد GDP ،دیگر برای پژوهش کشور یک حسرت نخواهد بود اما اکنون که هشت ماه از سال ۹۵ گذشته، اظهارات معاون پژوهشی وزیر علوم مبنی بر عدم اختصاص ریالی از این اعتبار نشان می دهد که این وعده نیز در کنار ده ها وعده واهی دیگر ؛برای بهبود وضعیت اسفبار بودجه پژوهشی کشور جا خوش کرده است تا پژوهش کشور مانند سال های گذشته، همچنان قربانی بی توجهی ها بماند.

طی دو دهه گذشته، کمبود بودجه همواره به عنوان یکی از موانع جدی بر سر راه پژوهش کشور قد علم کرده و این مسئله ، فعالیت مراکز تحقیقاتی وپژوهشی کشور را به شدت تحت تاثیر قرار داده و متاسفانه هیچ عزم وارادهای برای عبور کشور از این وضعیت بحرانی ورسیدن به آن چه در اسناد بالادستی مورد تاکید قرار گرفته است، وجود ندارد.

معاون پژوهش وفناوری وزیر علوم، با مرور سیر هدف گذاری های انجام شده در برنامه های مختلف توسعه ای کشور برای افزایش سهم پژوهش در GDP گفت: طبق برنامه چهارم توسعه، سهم پژوهش کشور باید به ۲ درصد تولید ناخالص داخلی می رسید اما متاسفانه این امر هیچ گاه محقق نشد. در برنامه پنجم توسعه نیز مجدد برای افزایش سهم پژوهش ، هدف گذاری و مقرر شد تا پایان برنامه پنجم یعنی پایان سال ۹۴، سهم پژوهش به ۳ درصد تولید ناخالص داخلی برسد اما طی سال های اول ، دوم وسوم برنامه پنجم توسعه، بودجه پژوهشی به ترتیب ۰/۴۵، ۰/۴۶ و ۰/۴۷ درصد تولید ناخالص داخلی بوده و در حال حاضر نیز این سهم حدود ۰/۴۷ تا ۰/۴۸ درصد است که با آنچه در سند چشم انداز ۲۰ ساله نظام بر آن تاکید شده فاصله بسیار زیادی دارد.

به هر ترتیب با ادامه بی توجهی ها به مقوله افزایش بودجه پژوهشی در کشور که بار ها مورد انتقاد رهبر انقلاب نیز بوده است، ۲۹ شهریور ماه سال ۹۳ با ابلاغ سیاست های کلی «علم و فناوری» کشور از سوی مقام معظم رهبری ایشان در بند دوم این سیاست ها مبنی بر « بهینه سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به منظور دستیابی به اهداف سند چشم انداز و شکوفایی علمی» مجددا بر « ضرورت افزایش بودجه تحقیق وپژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ » تاکید کردند. حال آن که اکنون پس از گذشت دو سال از ابلاغ این سند مهم ، افزایشی در سهم بودجه پژوهشی از تولید ناخالص داخلی مشاهده نمی شود.

افت کیفیت پژوهشی در کشور مسئله ای است آشکار و مورد نقد همگان، تا جایی که عالی ترین مقام وزارت بهداشت نیز همواره از منتقدان جدی این موضوع بوده است و عنوان می کند: یکی از دلایل اساسی این مشکل این است که هنگامی که می خواهیم پُز بدهیم از تحقیقات و مقاله ها صحبت می کنیم اما هنگامی که حرف از بودجه می شود، تحقیقات وپژوهش در آخر صف است و هزاران مشکل بهداشتی و درمانی در اولویت قرار می گیرد.

به گفته دکتر مهراد بنیانگذار پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ، متاسفانه از حدود ۱۰ سال گذشته تا کنون سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی همچنان در حد نیم درصد باقی مانده و همین موضوع باعث شده است امور تحقیقاتی کشور شدیدا تحت تاثیر این موضوع قرار گیرد.

> متاسفانه از حدود ۱۰ سال گذشته تا کنون سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی همچنان در حد نیم درصد باقی مانده و همین موضوع باعث شده است امور تحقیقاتی کشور شدیدا تحت تاثیر این موضوع قرار گیرد

■ **خلف وعده دولت در تخصیص اعتبار ۷ هزار میلیارد تومانی به پژوهش**

اواخر سال گذشته بهزاد قره یاضی رئیس بخش تحقیقات سازمان مدیریت، از برنامه ریزی برای اختصاص هفت هزار میلیارد تومان بودجه به بخش پژوهش در سال ۹۵ خبر داد وابراز امیدواری کرد که با تخصیص این اعتبار سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی برای نخستین بار به یک درصد برسد. وی گفت :برخلاف آنچه در قانون برنامه چهارم و پنجم آمده بود که سهم تحقیقات از تولید ناخالص داخلی باید به ۳ درصد برسد، متاسفانه این میزان به ۴۸ صدم درصد رسیده و مفهومش این است که ۲ دولتی که متولی اجرای این قانون ها بوده اند، هیچ نوع اهتمامی برای تحقق قانون برنامه در این بخش، نکرده اند. اما برای سال ۹۵ تدبیری صورت گرفته است تا بیش از یک درصد تولید ناخالص داخلی به بخش تحقیقات و پژوهش اختصاص پیدا کند. این موضوع برای نخستین بار اتفاق می افتد و امیدواریم در سال ۹۵ سهم پژوهش در GDP از مرز یک درصد هم عبور کند! وی تصریح کرد: در لایحه بودجه سال ۹۵ مبلغ ۷ هزار میلیارد تومان در جدول ۱۴ و حدود ۷ هزار میلیارد تومان در جدول ۷ که مربوط به توزیع بین دستگاه های پژوهشی است، به بخش پژوهش اختصاص خواهد یافت. در همین حال مبلغ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان هم بابت خرید تجهیزات آزمایشگاهی از صندوق توسعه ارزی در نظر گرفته شده که در مجموع مبلغی حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان در سال ۹۵ برای تحقیق و پژوهش پیش بینی شده است.

اظهارات رئیس بخش تحقیقات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در حالی مطرح می شود که پس از گذشت هشت ماه از سال ۹۵ ،معاون پژوهش وفناوری وزیر علوم، از خلف وعده دولت در تخصیص اعتبار پیش بینی شده برای امر پژوهش کشور خبر می دهد.

دکتر وحید احمدی با انتقاد از تحقق نیافتن وعده سازمان مدیریت و برنامه ریزی مبنی بر اختصاص هفت هزار میلیارد تومان اعتبار به بخش پژوهش وفناوری بر اساس لایحه بودجه سال ۹۵ اعلام کرد: متاسفانه تاکنون ریالی از این اعتبار به بخش پژوهش اختصاص داده نشده است .وی افزود: متاسفانه در حالی که دولت در لایحه بودجه سال ۹۵ و در قالب جدول ۱۴ لایحه بودجه مبلغ هفت هزار میلیارد تومان برای امر پژوهش وفناوری پیش بینی کرده بود ،هیچ اعتباری برای این منظور تخصیص داده نشده است.

وی ادامه داد :ما این موضوع را بارها طی جلساتی که با مسئولان سازمان مدیریت داشتیم بررسی کردیم و به تازگی نیز در جلسه ای که با معاون اول رئیس جمهور داشتیم، این گلایه مطرح شد که با وجود آن که قرار بود با این اعتبار اختصاص یافته در جدول ۱۴ وضعیت بودجه پژوهشی کشور ارتقا پیدا کند و شاهد افزایش بودجه پژوهش باشیم اما متاسفانه این موضوع هنوز محقق نشده است. در حالی که اگر این مبلغ اختصاص داده می شد ،سهم پژوهش کشور از تولید ناخالص داخلی از مرز یک درصد عبور می کرد و تحول بسیار خوبی در این حوزه ایجاد می شد.

وی می گوید: صرف نظر از جدول ۱۴ ، کل اعتبار پژوهشی که سالانه در لایحه بودجه به امر پژوهش اختصاص پیدا می کند، حدود شش هزار میلیارد تومان است که به طور عمده بین دانشگاه ها و مراکز پژوهشی توزیع می شود و با توجه به هزینه های متداولی که دانشگاه ها علاوه بر بحث پژوهش با آن درگیر هستند، این اعتبارات اغلب صرف امور دیگری غیر از پژوهش نیز می شود بنابراین چندان شفاف نیست؛ امازمانی که جدول ۱۴ به آن اضافه شد اعلام شد که این اعتبار هفت هزار میلیارد تومانی پیش بینی شده صرفا باید به امور پژوهشی اختصاص یابد . بر این اساس اعتقاد داریم که اگر این موضوع محقق می شد، امسال بسیاری از مشکلات پژوهشی کشور با این اعتبار رفع می شد .

وی با بیان این که دولت و سازمان مدیریت و برنامه ریزی محقق نشدن درآمدها را دلیل اختصاص نیافتن این اعتبار اعلام کرده اند، افزود: با این حال در نشست اخیر نیز قول هایی دادند که این اعتبار محقق شود.

■ **نگاهی به بودجه های پژوهشی در کشورهای مختلف**

هم اکنون سهم بودجه تحقیق و توسعه از تولید ناخالص داخلی یکی از مهم ترین شاخص های تعیین کننده میزان ارتقای کیفی آموزش عالی در کشورهای جهان از یک طرف و از طرف دیگر معیار اصلی تقسیم بندی کشورها از نظر پیشرفت، تلقی می شود به نحوی که براساس این تقسیم بندی، اعتبارات تحقیقاتی به میزان کمتر از نیم درصد تولید ناخالص داخلی به کشورهای عقب افتاده اختصاص دارد. سهم اعتبارات تحقیقاتی بین نیم تا یک درصد تولید ناخالص داخلی برای کشورهای در حال توسعه و سهم اعتبارات تحقیقاتی بیش از ۲ درصد برای کشورهای پیشرفته است. بنابراین با ملاک قرار دادن این شاخص می توان به این مهم پی برد که متاسفانه با اختصاص تنها ۰/۴۷ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور به پژوهش اکنون ما از این حیث در بین کشورهای عقب افتاده قرار داریم. همچنین براساس آمارهای رسمی، طی سالیان اخیر، متوسط جهانی سهم بودجه پژوهش از تولید ناخالص داخلی حدود ۱/۵ درصد بوده، این در حالی است که این عدد در ژاپن و کره جنوبی ۳/۷ درصد، در سوئد ۳/۳ درصد، در آمریکا حدود ۲/۷ درصد، در تایوان ۲/۳ درصد و در فرانسه و چین حدود ۲ درصد بوده است.

از کشورهای در حال توسعه هم می توان به چنین درصدهایی در کشورهایی مانند اوکراین (۰/۸۵ درصد)، ترکیه (۰/۷ درصد)، عربستان سعودی (۰/۲۵ درصد) و پاکستان (۰/۷ درصد) اشاره کرد. البته باید به مبالغ اختصاص یافته بودجه پژوهشی در کشورهای صنعتی (با توجه به حجم بالای تولید ناخالص داخلی این کشورها) توجه کرد. این اتفاق در شرایطی است که در سال ۲۰۱۴، میزان تولید ناخالص داخلی (GDP) به تریلیون دلار، در آمریکا ۱۵/۷، در چین ۸/۲، در ژاپن ۵/۹، در فرانسه ۲/۶، در کره جنوبی ۱/۱ و در کشورهای در حال توسعه به میلیارد دلار در ترکیه ۷۸۳، عربستان ۶۵۷ و در ایران ۴۸۲ بوده است.

تردیدی وجود ندارد وضعیتی که امروز در حوزه بودجه پژوهش وفناوری با آن مواجه ایم ،به طور عمده از نگاه غیر کاربردی مسئولان بر نامه ریز وتصمیم گیر کشور به حوزه پژوهش ناشی می شود و ادامه این روند بدون شک تبعات نامطلوب بسیاری برای کشور به دنبال خواهد داشت به طوری که به گفته صاحب نظران افت تولیدات علمی، از بین رفتن زیرساخت های آزمایشگاهی در دانشگاه ها، بی انگیزگی محققان ونخبگان کشور و در نهایت تضعیف جایگاه علمی کشور زنگ خطری است که در صورت ادامه روند کاهش بودجه پژوهش و افزایش نیافتن سهم پژوهش در تولید ناخالص داخلی در کشور به صدا در خواهد آمد و طبیعی است که با این وضعیت نمی توانیم به اهداف ترسیم شده در اسناد بالادستی نظام در حوزه علم وفناوری دست پیدا کنیم مگر آن که از هم اکنون راهکارها و تصمیمات موثر و کارآمدی در این زمینه اتخاذ شود تا بتوانیم عقب ماندگی کنونی را جبران کنیم.

به هر حال با توجه به وضع موجود و وضعیت بودجه تخصیص یافته به پژوهش در کشور و همچنین با در نظر گرفتن این نکته که تا رسیدن به وضع مطلوب و تحقق سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری مبنی بر افزایش اعتبارات پژوهشی به ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا چشم انداز ۱۴۰۴، فقط ۹ سال زمان در اختیار داریم، باید از هم اینک راه حل های مشخص و قانونی کارآمدی در قوانین بودجه و برنامه های توسعه ای به ویژه برنامه ششم توسعه برای اجرایی شدن این سیاست ها در بخش پژوهش طراحی کنیم.

رئیس جهاد دانشگاهی اعلام کرد:

لزوم اولویت گذاری در توزیع بودجه پژوهشی کشور

حاجیان-رئیس جهاد دانشگاهی با بیان این که توزیع بودجه محدود پژوهشی در کشور بر اساس اولویت ها انجام نمی شود، تصریح کرد: بیش از ۷۰ درصد بودجه پژوهشی کشور باید در اولویت های روز کشور هزینه شود در حالی که متاسفانه این بودجه محدود گاه در همه زمینه ها و حتی به صورت موازی هزینه می شود. دکتر حمید رضا طیبی در جریان بازدید از غرفه خراسان در بیست ودومین نمایشگاه مطبوعات افزود: یکی از معضلات اصلی کشور در بخش پژوهش کمبود بودجه های پژوهشی است که متاسفانه با وجود بودجه محدود، توزیع این اعتبارات بر اساس اولویت انجام نمی شود و اصولا به شکل علی السویه و در همه زمینه ها و حتی به صورت موازی هزینه می شود. دکتر طیبی گفت : کشور زمانی که از لحاظ اقتصادی دچار مشکل است و تولید منابع مالی در حداقل قرار دارد ، باید راهکاری برای توزیع بودجه پیش بینی کرد در چنین شرایطی به طور نمونه باید در حوزه پژوهش وفناوری اولویت گذاری کنیم. رئیس جهاد دانشگاهی با بیان این که در شرایط کنونی بیش از ۷۰ درصد بودجه پژوهشی کشور باید براساس اولویت های روز هزینه شود ،تصریح کرد : در عین حال ساختار پژوهشی کشور باید به گونه ای باشد که ما را به نتیجه برساند. دکتر طیبی ادامه داد: در حال حاضر برنامه توسعه کشور در حوزه های مشخصی هدف گذاری شده است که از جمله آن ها می توان به توسعه خطوط ریلی ،بخش کشاورزی و نیز صنعت فولاد اشاره کرد. بدیهی است ظرفیت پژوهشی کشور اعم از نیروی انسانی ، امکانات پژوهشی و همچنین بودجه پژوهشی باید در این حوزه ها به کار گرفته شود. وی گفت : ما باید به اندازه ای که منابع در اختیار داریم در حوزه هایی که اولویت کشور است هزینه کنیم به گونه ای که ابتدا اولویت های فناورانه کشور تعیین وپول محدود پژوهشی در آن زمینه ها هزینه و برنامه ریزی شود که این پول به ثروت تبدیل شود و مجددا به اقتصاد کشور باز گردد. وی با بیان این که در کشور مان پژوهش عمدتا در قالب تولید مقاله وپرداختن به تعداد مقالات تولیدی خلاصه شده است ،تاکید کرد: این در حالی است که پژوهش پاسخ گویی به نیاز های فناورانه کشور در قالب تولید محصول وارائه خدمات است. رئیس جهاد دانشگاهی تصریح کرد : نکته حائز اهمیت دیگر آن است که اعتبارات پژوهشی کشور باید در حوزه فناوری های نوین هزینه شود و توجه داشته باشیم که آیا لزوما در همه حوزه های فناوری باید هزینه کنیم یا خیر؟ باید بررسی کنیم که این فناوری ها چند درصد از حوزه اقتصاد و اشتغال کشور را در بر می گیرد. وی همچنین با ابراز تاسف از این که هم اکنون مرز بندی مشخصی بین متولیان حوزه پژوهش وفناوری در کشور انجام نشده است، گفت : در شرایط کنونی هنوز تقسیم وظایف بین وزارت علوم و معاونت علمی انجام نشده به این مفهوم که اگر قرار است وزارت علوم عهده دار پژوهش باشد ،باید حدود آن مشخص شود و اگر معاونت علمی عهده دار بخش فناوری است در این بخش نیز به طور شفاف حدود مشخص شود و در عین حال مشخص شود که متولی کاربردی شدن پژوهش وفناوری در کشور چه نهادی است . متاسفانه ما اکنون فناوری را تولید می کنیم اما در کار بردی سازی آن دچار مشکل هستیم.

راه اندازی ۱۸ صندوق پژوهش وفناوری در کشور تا پایان سال

پارسا-رئیس صندوق نوآوری و شکوفایی از صدور هشت مجوز جدید برای راه اندازی صندوق های پژوهش وفناوری در کشور خبر داد و گفت: پیش بینی می شود تا پایان سال تعداد ۱۰ مجوز دیگر نیز صادر و در مجموع ۱۸ صندوق پژوهش وفناوری جدید در کشور راه اندازی شود. سلطانی در باز دید از بیست و دومین نمایشگاه مطبوعات با حضور در غرفه خراسان افزود: با هدف تجاری سازی طرح های شرکت های دانش بنیان، صندوق نوآوری و شکوفایی، طرح ایجاد صندوق های سرمایه گذاری خطر پذیر را از دو مسیر پیگیری کرده که یکی از آن ها ایجاد صندوق های پژوهش وفناوری است و دولت حدود ۱۰ ماه پیش مسئولیت مجوز دهی به این صندوق ها را به صندوق نوآوری و شکوفایی سپرده است. تا کنون هشت مجوز برای ایجاد صندوق های پژوهش وفناوری در استان های کشور از جمله گلستان، کرمان و لرستان و... صادر شده که شش واحد از این ها در کنار پارک های علم وفناوری شکل گرفته اند. این صندوق ها ۴ ماموریت "اعطای تسهیلات، ضمانت نامه، لیزینگ وسرمایه گذاری خطرپذیر" را دنبال خواهند کرد و چنان چه فعالیت خود را به سمت سرمایه گذاری خطرپذیر هدایت کنند، از حمایت های مالی صندوق نوآوری بیشتر بهره مند خواهند شد. وی ادامه داد: مسیر دیگری که در حال ایجاد آن هستیم ،راه اندازی صندوق های سرمایه گذاری خطرپذیر با همکاری بخش خصوصی است که در این زمینه تعدادی متقاضی همکاری هستند و در حال مذاکره با آن ها هستیم.

جدول [شماره ۶۶۹۶]

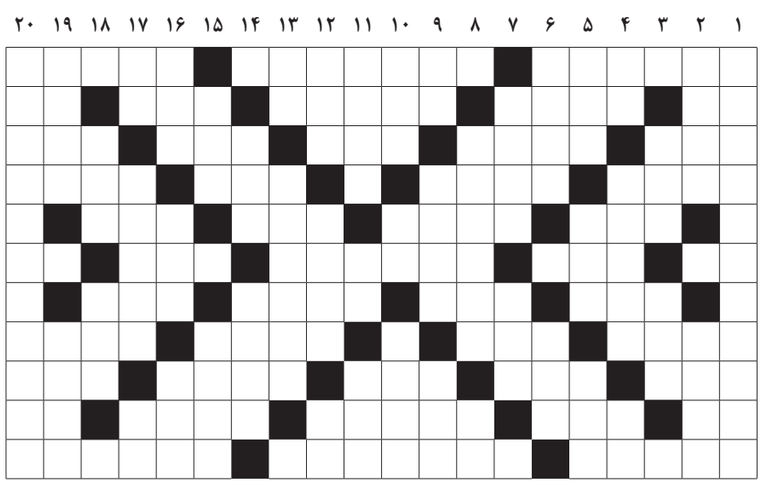

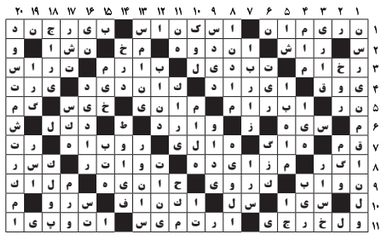

حل جدول شماره ۶۶۹۵

طراح جدول: امید موسوی

افقی: ۱-اهل لاهیجان-اثر تولستوی-بازی آخر ۲-تکرار حرف-سهل-نخبه-سرما-دشنام ۳-پهلوان داستانی ایران و دامادر ستم-از سازهای زهی-نظر-درخت همیشه لرزان-بن ۴-مرکز میوه-کندن علف های هرز-جود-الماس خالص ترین نوع آن است ۵-از درختان جنگلی-دست افزار-طمع-زندان مسعود سعد ۶-شکوه-نهر-باغی در آتن که افلاطون در آن تدریس می کرد-مخفی-از رنگ ها ۷-ضیافت-آموختنی مدرسه-طرب و شادی-پرنده آش سردکن ۸-مقدار-خالص-زاری-خنده دار ۹-سلسله پادشاهی بود در چین-خوب-گوسفند جنگی-تیر-بروتو گلو ۱۰-یادداشت-جغد-سفید و روشن-پشیمان-هرگز نه ۱۱-گردهمایی-نیرو-ویزا

عمودی: ۱-در بیابان نعمت است ۲-همدم-سوگ ۳-کمان دایره-از حروف الفبا ۴-حرف تردید-از فرشتگان مغضوب خداوند-حرف ندا ری ۵-پل-نمکین-گوارا ۶-استر-نقره ۷-نیروی انتظامی جمهوری اسلامی-فهم ۸-مسکین-جهت ۹-دور دهان-فرومایه-تزویر ۱۰-مدور-علامت مفعولی-پناهگاه ۱۱-سیم خارجی-باب-سرور ۱۲-از صفات خداوند به معنی بی نیاز-بارکش-شکوه گر جدایی ۱۳-دشمن سخت-..... جان فدای دوست کردند / سگی بگذار ما هم مردمانیم ۱۴-پیسی-چوپان ۱۵-هراس-دادو فریاد ۱۶-زوج نیست-پرستار خارجی-میوه تنبل ۱۷-دست-از رشته های قایق رانی-ضمیر جمع ۱۸-پاک و بی گناه-گله ۱۹-صدمه-وقت تلف کردن ۲۰-اثری از لئونارد و داوینچی